

Kop „Zapadni Kostolac“ (projekat Dubravica) — sažetak na jednoj strani

UPB AI analiza · sažetak pune verzije · stanje na dan 27. septembra 2026. Tekst je sastavila veštačka inteligencija po nalogu udruženja nad javnim izvorima; nije ga pisao čovek i nije usvojen stav udruženja. Izvor za svaki broj stoji u punoj verziji.

Šta je. „Projekat Dubravica“ je u svim aktima površinski kop „**Zapadni Kostolac**“: 55,3 km² između ušća Velike Morave i Dunava, oko **280 miliona tona overenih eksploatacionih rezervi**, kop projektovan na **190 Mt za 31 godinu**. Dubravica (808 stanovnika) seli se u celosti, Batovac je na obodu. Investicija: 350–453 miliona evra po zvaničnim procenama.

Gde stoji. Projekat je **nacrt**. Prostorni plan posebne namene prošao je javni uvid (februar–mart 2026) i javnu sednicu (1. 4. 2026), ali **uredba Vlade nije objavljena**, javni interes nije utvrđen, rudarska odobrenja ne postoje, a EPS nema investicionu odluku. Rukovodilac projekta u EPS-u je jula 2025. izgledе ocenio sa „50-50“. Ni Vlada ni Ministarstvo nisu javno rekli ni reč o ovom kopu.

Rokovi klize. Plan iz 2021. obećavao je ugalj 2028, studija iz 2024. kaže 2031, a pripreme predviđene za 2025–2030. nisu počele. EPS kaže da Drmno ima rezerve **do 2037**, a prvi bager odlazi **početkom 2033**. Prva faza novog kopa (3 Mt godišnje, do 2037) ne hrani kostolačke blokove; tek druga (8 Mt). Radljevo je od plana do uglja trajalo oko 17 godina, blok B3 14. Da ne bi bilo praznine posle 2037, **uredba mora 2026–2027, eksproprijacija da počne 2027, a investiciona odluka do 2027–2028**.

Šta znači za Požarevac i okrug. Rudna renta i naknada za emisije dale su gradu **887,9 miliona dinara u 2025, 17 % prihoda**; sa porezom na zarade stanovnika Kostolca oko **26 % budžeta** zavisi od jedne lokacije. Kostolac je 2025. proizveo 7,19 TWh, oko **21 % struje Srbije**; u EPS-ovom lancu radi oko **5.500 ljudi**. Brojke izrečene na sastanku sa gradom (6.500 i 18.000 ljudi, 1.450 MW, 25 %, „500 miliona“) nisu potvrđene i udruženje ih ne koristi.

Šta stane kad stane kop. Iza 5.500 radnih mesta stoje domaćinstva — oko 14.000 ljudi — a od istih zarada žive kooperanti, radnje, majstori i usluge u Kostolcu i Požarevcu: **reda 20.000 ljudi, možda i više, svaki treći stanovnik grada** (procena udruženja sa navedenim pretpostavkama, ne podatak). Bez kopa iz grada nestaje **oko 13 milijardi dinara zarada godišnje**, a budžet gubi svaki četvrti dinar. Bor je posle rudnika izgubio trećinu stanovnika, Majdanpek skoro polovinu; Požarevac je i sa kopom izgubio 8 % za jedanaest godina. **Kad rudnik stane, grad se prazni** — onima koji ostanu ne preostaje ništa drugo nego da se sele u veće gradove.

Druga strana, pošteno. Svi usvojeni dokumenti Srbije i EU vode ka nuli uglja 2050, a Evropska komisija traži datum izlaska. CBAM je od 1. 1. 2026. ugasio izvoz struje u EU. Nacrt plana sam priznaje mogući uticaj na izvorište Jagodica; plan pravedne tranzicije iz 2025. Kostolac ne pominje. Na anketu o preseljenju odgovorilo je 20 % Dubravice i 15 % Batovca, cena preseljenja nije saopštena. Udruženje ne govori u ime meštana i kop bez poštenog preseljenja ne podržava.

Šta udruženje predlaže. (1) Javni dokument „Kostolac posle Drmna“ sa istim brojevima i izvorima. (2) **Inicijativu privrednika** koju Skupština grada usvaja zaključkom (Zakon o lokalnoj samoupravi, čl. 32 t. 17 i čl. 79) i upućuje: **Vladi** — uredba o planu i odluka o javnom interesu; **Ministarstvu** — javni kalendar odobrenja i uvrštenje Kostolca u plan pravedne tranzicije; **EPS-u** — investiciona odluka, javni vremenski plan i plan preseljenja predstavljen u Dubravici i Batovcu. (3) Zahteve za informacije od javnog značaja: broj zaposlenih, status uredbe, investiciona odluka, uticaj na izvorišta. Redosled: oktobar — Upravni odbor usvaja tekst; novembar — predaja Skupštini grada i poziv komori, sindikatima i opštinama; decembar — zaključak i upućivanje.